

В рамках модуля Жана Моне
«Європейська якість навчання
для кращої успішності учнів»
(No 620287-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-MODULE)

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ПЕДАГОГІЧНА КОМПАРАТИВІСТИКА І МІЖНАРОДНА ОСВІТА – 2023:

горизонти інновацій

Матеріали
VII Міжнародної
наукової
конференції
25 травня
2023 року

Київ 2023

Національна академія педагогічних наук України
Відділення філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки
Інститут педагогіки НАПН України
Відділ порівняльної педагогіки
Unitatea de Cercetare în Educație,
Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație (România)
Wydział Studiów Pedagogicznych, Uniwersytet
im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (Rzeczpospolita Polska),
Wydział Sztuki i Nauk o Edukacji w Cieszynie, Instytut Pedagogiki,
Uniwersytet Śląski w Katowicach (Rzeczpospolita Polska),
Katedra Pedagogiki Społecznej, Uniwersytet Szczeciński (Rzeczpospolita Polska)
Інститут цифровізації освіти НАПН України
Інститут професійної освіти НАПН України
Тернопільський обласний комунальний інститут
післядипломної педагогічної освіти
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Українська асоціація дослідників освіти

За підтримки
Програми ЄС Erasmus + в рамках Модуля Жана Моне
«Європейська якість навчання
для кращої успішності учнів» (620287-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMOMODULE)

**ПЕДАГОГІЧНА КОМПАРАТИВІСТИКА І МІЖНАРОДНА ОСВІТА – 2023:
ГОРИЗОНТИ ІННОВАЦІЙ
МАТЕРІАЛИ VII Міжнародної наукової конференції
25 травня 2023 року, м. Київ**

**COMPARATIVE AND INTERNATIONAL EDUCATION – 2023:
HORIZONS OF INNOVATIONS
BOOK of ABSTRACTS of the 7th International Conference
25 May, 2023, Kyiv**

В рамках модуля Жана Моне
«Європейська якість навчання
для кращої успішності учнів»
(№ 620287-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-MODULE)

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Підтримка Європейською Комісією створення цієї публікації не передбачає підтримку її змісту, який відображає думку тільки авторів, і Комісія не може нести відповідальності за будь-яке використання інформації, яка тут міститься

Київ 2023

УДК 337.013.74(100+477):005.745(082)

*Рекомендовано до друку
вченою радою Інституту педагогіки НАПН України
(протокол № 7 від 26 червня 2023 року)*

Рецензенти: **Т.М. Засєкіна**, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, заступник директора Інституту педагогіки НАПН України

Н.О. Приходькіна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України

Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2023: горизонти інновацій : зб. матеріалів VII Міжнародної наукової конференції (Київ, 25 травня 2023 р.) / Ін-т педагогіки НАПН України / За заг. ред. О.І. Локшиної. – Київ–Тернопіль : Крок, 2023. – 336 с. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-617-692-804-1>

ISBN 978-617-692-804-1

До видання увійшли матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції «Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2023: горизонти інновацій» (Київ, 25 травня 2023 р.), що присвячено актуальним проблемам середньої, вищої, професійної освіти та освіти дорослих у компаративній перспективі; методологічним орієнтирам педагогічної компаративістики. Представлено матеріали щодо відповіді міжнародної спільноти на виклики воєнного стану.

Для розробників освітньої політики, дослідників, управлінців, вчителів, викладачів, здобувачів вищої освіти ступенів доктора філософії та доктора наук, студентів.

УДК 37.013.74(100+477):005.745(082)

Тези подано в авторській редакції. За зміст публікацій і достовірність результатів досліджень відповідальність несуть автори

The views, information or opinions expressed in this Book of Abstracts are solely those of the Conference participants

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ У ПОЗАКЛАСНІЙ РОБОТІ

Аліна Годорожа, студентка

3 курсу спеціальності 013 «Початкова освіта»
Маріупольський державний університет
м. Київ, Україна

Марина Нетреба, к. філол. н., доцент

Маріупольський державний університет
м. Київ, Україна

Метою дослідження є визначення ефективних методів та засобів патріотичного виховання школярів у позакласній роботі, яка може включати такі форми роботи, як позашкільні заходи, табори, клуби та інші форми позашкільної діяльності.

В умовах воєнного стану й військової агресії по відношенню до нашої держави національно-патріотичне виховання молодого покоління набуває особливого значення. Про виховання особистості в душі любові до Батьківщини й усвідомлення свого громадянського обов'язку на основі національних духовних цінностей в поєднанні із загальнолюдськими йдеться в законах України «Про освіту» (Law of Ukraine on Higher Education, 2002) та «Про загальну середню освіту» (Law of Ukraine on general secondary education, 1999) Проєкт «Концепції 12-річної середньої загальноосвітньої школи» (Воуко, 2002) також виділяє формування особистісних якостей громадянина-патріота України серед пріоритетів змісту освіти.

У зв'язку із цим основним завданням нової української школи є не тільки формування ключових компетенцій, а й виховання всебічно розвиненої особистості, здатної до самовизначення та самореалізації, до самостійного вибору, прийняття відповідальних рішень у різноманітних життєвих ситуаціях; усвідомлення особистої відповідальності за свою долю та долю народу України й людства в цілому. Починати формувати таку особистість треба на ранніх етапах її розвитку. І тут особливого значення набуває громадянське або національно-патріотичне виховання школярів (Reform of the Ministry of Education and Science).

Громадянське виховання дітей молодшого шкільного віку – складний і довготривалий процес, спрямований на формування базових громадян-

ських якостей, а саме патріотизму, правосвідомості, толерантності, любові до Батьківщини. У свою чергу, кожна громадянська якість – це складна динамічна система, що поєднана з іншими якостями особистості. Цим обумовлена багатоаспектність процесу формування громадянськості особистості, що полягає в поєднанні громадянського, морального та правового виховання (Stayenna, 2017).

Виховання школярів здійснюють у процесі навчання і виховної роботи у школі та за її межами. Воно є цілісним процесом, у якому органічно поєднані змістова (сукупність виховних цілей) і процесуальна (самокерований процес педагогічної взаємодії вчителя й учня, що передбачає організацію і функціонування системи виховної діяльності та самовиховання учнів) сторони. Цей процес є двостороннім (обов'язкова взаємодія вихователя і вихованця), цілеспрямованим (наявність конкретної мети), багатограним за завданнями і змістом, складним щодо формування і розкриття внутрішнього світу дитини, різноманітним за формами, методами і прийомами, безперервним (у вихованні канікул бути не може), тривалим у часі (людина виховується все життя). (Characteristics of the main principles of education, n. d.).

При роботі з молодшими школярами варто використовувати такі засоби: рідну мову, родовід, рідну історію, краєзнавство, природу рідного краю, народну міфологію, фольклор, національне мистецтво, народний календар, національну символіку, народні прикмети і вірування, національні традиції, звичаї та обряди. Пропонується практикувати проведення виховних годин і бесід, як-от:

«Козацькому роду нема переводу», «Славетні українці», «Україна – моя слава Батьківщина», а також практикувати зустрічі з волонтерами, учасниками бойових дій, майстер-класи за участю дітей та батьків із виготовлення сувенірів до державних свят, проводити конкурси малюнків на патріотичну тематику тощо (Methods of education according to folk pedagogy, 2021).

Принцип національної свідомості й українського патріотизму вимагає утвердження в учнів громадянських почуттів, української національної гордості й людської гідності громадянина України, державницької ідеї, вболівання за долю самостійної Української держави, готовності у майбутньому стати на захист її незалежності, виявляти шанобливе ставлення до українських державних символів – тризуба, прапора, гімну (Basic principles of education, n.d.).

Сьогодні нашій державі потрібні громадяни національно свідомі, горді її історією, культурою, мовою українського народу, – справжні патріоти незалежної України. Саме таких людей і покликана виховувати початкова школа.

Ключові слова: виховання, національна свідомість, патріотизм, Україна.

Література

- Basic principles of learning. (n. d.). https://pidru4niki.com/1228032434982/pedagogika/osnovni_printsiipi_navchannya
- Boyko, O. D. (2002). Project “Concepts of 12-year secondary comprehensive school”. In Guide to the history of Ukraine. Academy.
- Characteristics of the main principles of education. (n. d.). Retrieved May 17, 2023 from <https://pidru4niki.com/>
- Law of Ukraine on general secondary education. (1999). Parliamentary Publishing House. Retrieved May 17, 2023 from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
- Law of Ukraine on higher education. (2002). Retrieved May 17, 2023 from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- Methods of education according to folk pedagogy. (2021, May 9). <https://rcpp19.ru/metodi-vihovannya-za-narodnoyu-pedagogikoyu/>
- Reform of the Ministry of Education and Science, Law “On Education” (n. d.). Retrieved May 17, 2023 from <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
- Stayenna, O. (2017). Preparation of future teachers for civic education of preschool children. *Young Scientist*, 43.2(3.2). Retrieved from <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/3.2/9.pdf>